

OSTAJAN ASIALLA

E-Häme 1977
Toimintakertomus

OSUUSLIIKE HÄME 1977

Osuusliike Hämeen 50. toimintavuoden aikana toteutettiin johtokunnan nimeämän toimikunnan suunnittelema juhluvuoden ohjelma. Tähän ohjelmaan liittyi lukuisa määrä erilaisia tilaisuuksia. Erikoisesti on mieleen jäänyt lokakuulla pidetty hallintokuntien juhla kokous, johon oli kutsuttu mukaan myös liikkeemme perustajajäsenet ja Rochdale-ritarit. Juhla kokoukseen mennessä valmistui myös liikkeemme historiikki jota on edelleenkin saatavissa liikkeemme toimipaikoista.

Vuosi 1977 oli maassamme jo kolmas vaikea lamavuosi. Ilman työtä oli vuoden vaihteessa lähes 200.000 henkilöä. Tällä on ollut ostovoiman määrään heikentävä vaikutus ja niinpä maamme vähittäiskauppa väheni vuoden aikana. Päivittäistavarakaupan osalla vähennys on n. 6 %.

Erityisesti lama on vaikuttanut pienmyymälöihin ja myymäläautoihin. Niiden toiminta on muodostunut lähes poikkeuksetta tappiolliseksi. Tappiollisen toiminnan vuoksi jouduttiin kertomusvuonna sulkemaan kolme lähimymälää.

Liikkeemme kehitys on seurannut suunnilleen keskimääräis-

arvoja. Myynnin osalla on todettavissa määrällistä vähentymistä vaikka markkamääräinen lisäys oli yli 7 miljoonaa markkaa.

Kertomusvuoden aikana liittyi osuuskuntaamme 563 uutta jäsentä ja liikkeemme jäsenmäärä oli vuoden päättyessä 10 553.

Liikkeemme kokonaismyynti oli 129 227 352 markkaa, mikä oli 7 405 292 markkaa eli 6,1 % enemmän kuin edellisvuonna.

Parhaiten kehittyivät myynniltään maataloustuote- ja tarvikekauppa sekä ravintolatoiminta. Parhaiten kehittyi toimipaikkatassolla Cumulus-hotelli Tavastiara-vintoloineen. Myynnin lisäys tämän toimipaikan osalla oli 29,6 %.

Tuloksen parantamiseksi jouduttiin liikkeen kulupuolta koko vuoden ajan tarkastelemaan erittäin kriittisesti. Mm. henkilöstön määrä väheni vuoden aikana.

Rahoituksen osalta voidaan todeta, että vaikka kireä rahatilanne edelleen jatkui, voitiin liikkeen rahoitus saada varsin tyydyttävälle tasolle ja rahoitusrakenne paranemaan.

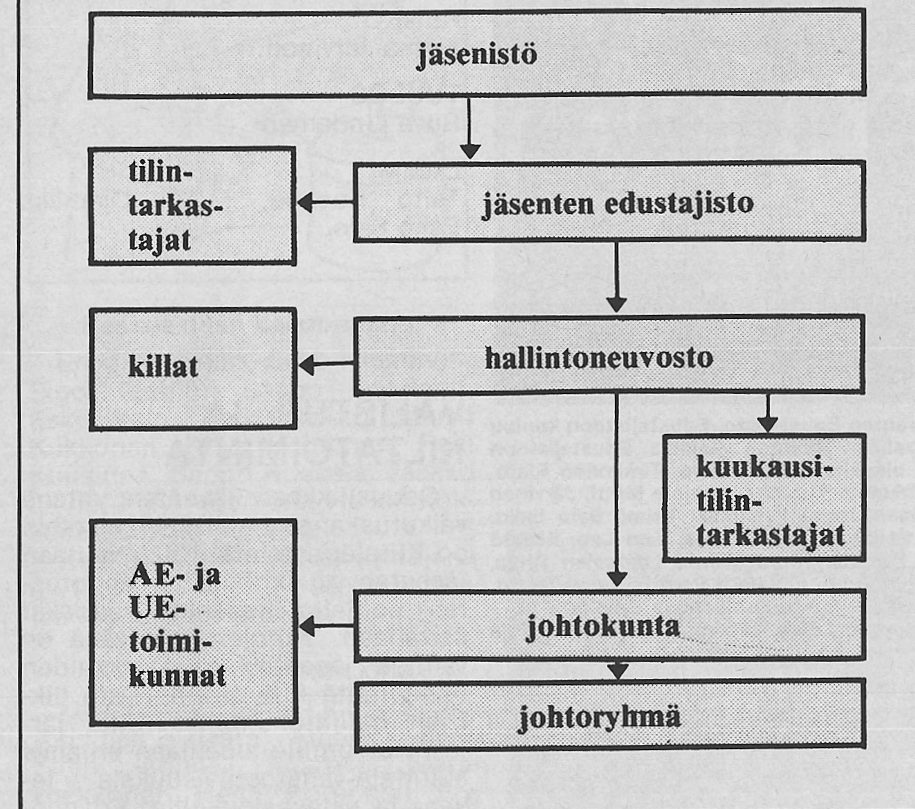
Kantolan teollisuusalueelle valmistui heinäkuulla liikkeemme käyttöön rakennettu viljavarasto. Laitos on käynnistynyt hyvin.

Muut investoinnit olivat lähinnä korjaus- ja kunnossapitotehtäviä.

Johtokunta esittää kaikille liikkeen jäsenille, asiakkaille, hallintokuntien jäsenille ja toimihenkilöille parhaat kiitoksensa siitä hyvästä ja miellyttävästä yhteistyöstä, joka keskuudessamme viime vuoden aikana vallitsi ja toivoo, että luottamus ja saumaton yhteistyö johtaisi kuluvankin vuoden aikana myönteiseen tulokseen, sekä jättää tämän kertomuksen hallintokuntien käsiteltäväksi.

Johtokunta

E-HÄMEEN HALLINTO

Osuusliike Hämeen hallinnossa noudatetaan demokratian pelisääntöjä. Joka neljäs vuosi pidetään Jäsenten Edustajiston vaalit, joissa jokaiselle jäsenellä on yksi ääni. Edustajistossa on 41 jäsen-

tä, jotka valitsevat kahdeksi vuodeksi kerrallaan liikkeelle hallintoneuvoston. Hallintoneuvostossa on 15 jäsentä, jotka taas valitsevat vuodeksi kerrallaan johtokunnan. Johtokunnassa on 5 jäsentä.

HALLINTO

JOHTOKUNTA

Puheenjohtajana toimitusjohtaja Veikko Lehto, Hämeenlinnasta, varapuheenjohtajana opettaja Erkki Tervinen, Hämeenlinnasta, muina jäseninä ovat sähköasentaja Timo Metsärinta, Lammilta, varastonhoitaja Kauko Lintunen, Janakkalasta ja leipuri Pekka Tammela, Hämeenlinnasta.

HALLINTONEUVOSTO

HÄMEENLINNA

Leo Kari, Väinö Kiuru, Helena Kivistö, Erkki Koskelin, Matti Pohjola.

JANAKKALA

Pentti Lagstedt, Teuvo Laine, Veikko Laine, Matias Saloniemi, Terttu Tuomi, Liisa Uhlgren, Eero Varpula.

HATTULA

Aleksi Tupala

LAMMI

Kauko Mäkelä

KALVOLA

Taimi Välimäki.

Hallintoneuvoston puheenjohtajana on toiminut Leo Kari ja varapuheenjohtajana Väinö Kiuru. Hallintokuntien sihteerinä on toiminut Heikki Heinonen.

Osuusliike Hämeen korkein päättävin elin on Jäsenten Edustajisto. Edustajistoon kuuluu 41 jäsentä, jotka valitaan neljäksi vuodeksi kerrallaan jäsenten vaaleilla. Edustajistoon toimikaudella 1975—1979 kuuluvat vasemmalta oikealle: Laine Teuvo, Tirkkonen Risto, Koskue Taito, Noren Toivo, Sievänen Osmo, Rahkonen Tuomas, Pohjola Matti, Järvinen Maija, Kallio Mauri, Tarpeenniemi Kauko, Järvinen Jorma, Välimäki Taimi, Salo Esko, Ilo Helvi, Tiainen Alice, Ilmarinen Altti, Rautio Seija, Savolainen Lea, Kari Leo, Kivistö Helena, Kuusinen Raili, Varpula Eero, Raunio Matias, Kiuru Väinö, Lindeman Ritva, Helle Marjatta, Nurmela Helvi, Lund Matti, Rumbin Juho, Lagstedt Pentti, Tuomi Terttu, Lund Jorma, Nieminen Ahto, Höök Tapio, Rantanen Tuure ja Salokangas Urho. Kuvasta puuttuvat: Koskinen Aarne, Kuusela Seppo, Laine Veikko, Ojamäki Mauri ja Pipatti Jouko.

EDUSTAJISTO

HÄMEENLINNA

Helvi Ilo, Maija Järvinen, Leo Kari, Helena Kivistö, Väinö Kiuru, Aarne Koskinen, Matti Lund, Helvi Nurmela, Jouko Pipatti, Matti Pohjola, Juho Rumbin, Lea Savolainen, Osmo Sievänen, Kauko Tarpeenniemi, Alice Tiainen, Risto Tirkkonen.

JANAKKALA

Marjatta Helle, Altti Ilmarinen, Mauri Kallio, Raili Kuusinen, Pentti Lagstedt, Teuvo Laine, Veikko Laine, Jorma Lund, Ahto Nieminen, Toivo Noren, Tuomas Rahkonen, Matias Raunio, Seija Rautio, Urho Salokangas, Terttu Tuomi, Eero Varpula.

HATTULA
Tapio Höök, Tuure Rantanen.

HAUHO
Seppo Kuusela

KALVOLA
Taimi Välimäki.

RENKO
Jorma Järvinen.

TUULOS
Ritva Lindeman

LAMMI
Taito Koskue, Mauri Ojamäki, Esko Salo.

VALISTUS- JA KILTATOIMINTA

Osuusliikkeen jäsenten yhtenä vaikutuskanavana liikkeen asioihin on Kiltajärjestelmä. Killat valitaan jäsenten aluekokousten ehdotusten pohjalta kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Kiltujen tehtävänä on välittää jäsenten ja asiakkaiden mielipiteitä kuluttaja-asioista liikkeen hallintokunnille. Killat järjestävät omilla alueillaan erilaisia kuluttaja-valistustilaisuuksia jäsen- ja asiakasjoukoille. Eri puolilla toimialuetta on 11 aluekiltaa ja näiden yhdyselimenä on keskuskilta.

Kiltujen toimesta järjestettiin erilaisia kuluttajailtoja, nappula-hiihtokilpailuja ja retkiä. E-nuorten kesäleirille Rautalammin Kierinniemiessä osallistui kaksitoista liikkeen jäsenperheen nuorta.

Keskuskillan kokoonpano

Erkki Koskelin, Esko Nieminen, Eino Pietilä, Seppo Saarinen, Esko Salo, Anja Kivistö, Martti Kukkonen, Ritva Heinonen, Raili Kuusinen, Seppo Kuusela, Jaakko Laine, Päivi Vuorinen, Heikki Kokkonen, Mikko Puhakka.

Keskuskillan puheenjohtajana on toiminut Erkki Koskelin ja sihteerinä Mikko Puhakka.

Kaupungin läntinen kiltä

Ulla Ilanen, Eeva Laine, Sirkka Kurvinen, Saara Alback, Esko Siren, Annikki Mäntylä, Maria Heikkonen, Helmi Korhonen, Elvi Kangasluoma, Toivo Lampinen, Marja-Leena Nykänen, Ritva Heinonen, Aira Järvinen, Ilpo Virtanen, Soile Lahti, Reino Saarinen.

Kaupungin itäinen kiltä

Helena Tikkala, Vilho Ojala, Timo Syrjänen, Selma Mäkelä, Helvi Ilo, Kalle Malmilund, Mauno

Raunioniemi, Liisa Haapanen, Heikki Peistola, Esko Kaivoluo, Tuovi Kiuru, Aili Lehto, Elsa Jokinen, Esko Nieminen, Erkki Lehtinen.

Turengin aluekiltä

Aarno Kilpinen, Erkki Valtonen, Helvi Peltonen, Anja Väisänen, Tuomas Rahkonen, Anja Kivistö, Maire Juhola, Teuvo Kankaanpää, Paula Helle, Osmo Uhlgren, Seija Toivonen, Mauri Tuomola, Erkki Virtanen, Pirkko Toivonen, Eero Varpula.

Tervakosken aluekiltä

Maija Lehtovaara, Tauno Lehtonen, Hilja Koskinen, Helvi Nur-

mesniemi, Irja Louhelainen, Kaija Nieminen, Tauno Lehtinen, Aini Mäkinen, Seija Rautio, Greetta Nieminen, Anja Pohjanpää, Matias Saloniemi, Erkki Ronkainen, Raili Kuusinen, Leena Angervo.

Parolan aluekiltä

Terttu Lehti, Eero Ruohonen, Eino Pietilä, Matti Laine, Pentti Vainio, Siiri Aho, Antti Helgren, Risto Ovaskainen, Hanna Färm, Unto Kärki, Sulo Prinkkilä, Jaakko Heinonen, Tuula Vihervaara, Veikko Holappa, Aino Salminen, Arja Heinonen, Erkki Fagerlund, Elina Lehtonen, Olli Suominen.

Liikkeen apuhallintokuntina toimivat E-killat. Kiltujen tehtävinä on tuoda alueensa jäsenten mielipiteitä liikkeen johdolle sekä järjestää erilaisia kuluttajailtoja jäsen- ja asiakasjoukoille. Kuvassa Hattulan alueen kiltä pitämässä kokoustaan.

littalan kiltä

Hilppa Lehtonen, Kaarina Mäenpää, Jorma Huovilainen, Eevert Stoltmack, Unto Iivari, Hilikka Tamminen, Lea Viiala, Liisa Koskinen, Seppo Välimäki, Heikki Kokkonen, Sirkka Juvonen, Armas Kokkonen.

Rengon alueilta

Irma Ollila, Rauni Wathen, Altti Peltonen, Hilja Alanen, Rauno Yläne, Jaakko Laine, Jorma Rajapuro, Eero Leinonen, Toini Miettinen, Seija Kankaanpää, Olavi Tuomola, Lauri Laine.

Hauhon alueilta

Seppo Kuusela, Vieno Jalonen, Heikki Kemppinen, Kaija Pohjola, Arvo Niemi, Pirkko Leivonsalo, Tapio Salonen, Kalevi Salo, Seija Arenius, Sinikka Salo, Terttu Mälkönen, Anneli Nordgren.

Tuuloksen alueilta

Terttu Lehtinen, Anneli Raukola, Mikko Tuominen, Martti Salo, Paula Virtanen, Paavo Lahtinen, Tuovi Saarinen, Seija Lehtonen, Eeva Koskinen, Sakari Jalli, Tuomo Terho, Hellä Häppölä, Seppo Saarinen.

Lammin alueilta

Kauko Mäkelä, Anja Rantanen, Unto Kainulainen, Merja Salo, Seija Vikman, Seppo Salo, Timo Metsärinta, Ellen Mäkelä, Eino Lehti, Aulis Anttila, Päivi Vuorinen, Kalevi Heinonen.

Lieson alueilta

Maija-Liisa Salminen, Lempi Peltola, Hilja Salmi, Kyllikki Salo, Mauri Ojamäki, Eila Silvonen, Seppo Saunalammi, Vieno Siren, Mauno Vappula, Esko Salo, Toivo Rantanen, Mauno Puisto.

pyrkimyksiä myös työväenliikkeen kokonaistavoitteiden saavuttamiseksi.

AE-yhteistoiminta onkin ollut Osuusliike Hämeessä korostetusti esillä. Erilaisia ay-tilaisuuksia, joissa Osuusliike Häme oli tavalla tai toisella mukana pidettiin 116.

AE-toimikunta

AE-toimikuntaan ovat kuuluneet Hämeenlinnasta Matti Lund, Maire Mäkinen, Pentti Paavilainen, Alice Tiainen, Erkki Haapalahti, Seppo Huupponen ja Mikko Puhakka, Janakkalasta Matias Raunio, Lammilla Aulis Anttila ja Viljami Siren, sekä Kalvolasta Esko Laine. Toimikunnan puheenjohtajana on Matti Lund ja sihteerinä Mikko Puhakka.

JUHLATOIMINTA

Elämä ei ole aina pelkkää arkea. Osuusliike Hämeen 50-vuotisjuhlien merkeissä järjestettiin eri puolilla toimialuetta jäsenten juhlatilaisuuksia. Pääjuhla pidettiin Hämeenlinnan Hämeenkaareissa 22.4. Juhlissa puhui Keskusuusliike OTK:n pääjohtaja Eero Salovaara, lausuntaa ja huumoria esitti taiteilija, teatterineuvos Vilho Siivola. Paikallisina esiintyjinä olivat Leppäkosken työväen soitokunta, Kansankuoro ja lauluyhtye Punaviesti.

Muut juhlat pidettiin Lammilla 25.4., Turengissa 26.4., Kutilassa 27.4., ja Tervakoskella 28.4. Näissä juhlissa ohjelmasuorituksista huolehti valtakunnallinen E-Kiertue. Kaikki liikkeen 50-vuotisjuhlat onnistuivat erinomaisesti ja iloista juhlaväkeä oli runsaasti.

Osuusliike Hämeen ja alueen ammattiyhdistysväen yhteistyö on perustunut molempinpuoliseen luottamukseen ja yhteistyöhön. AE-toimikunta on vuoden aikana järjestänyt erilaisia yhteistyötilaisuuksia runsaasti. Kuva AE-kesätapahtumien parkkipaikalta, josta päätellen AE-väkeä tapahtumassa oli runsaasti.

Lokakuun 22. päivänä pitivät hallintokunnat 50-vuotisjuhlakokouksen, jossa puhujana oli OTK:n varapääjohtaja Olavi Salonen. Salonen käsitteli puheenvuorossaan E-liikkeen päivittäistä varakaupan näkymiä.

Osuusliike Häme on paljon muutakin kuin kauppaliike. Liikkeen kehittyminen perustuu paljon aktiiviseen jäsenjoukkoon. 50-vuotisjuhlien merkeissä järjestettiin jäsen- ja asiakasjoukoille eri puolilla toimialuetta juhlatilaisuuksia. Kuvassa E-disko ja salin-täyteinen nuorisohämeenkäareissa.

Toisena puhujana hallintokuntien juhlakokouksessa oli OTK:n johtaja Lennart Kivi. Kiven puheen aiheena oli hallintokuntien asema ja tehtävät osuusliikkeessä.

JÄSENIISTÖ

Osuusliike Häme on jäsenistön-
sä omistama ja hallitsema yritys,
jonka olemassaolo perustuu jäse-
nistön tahtoon ja yhteistoimintaan
kuluttajina. Osuusliikkeen jäse-
neksi voi liittyä kuka tahansa Suo-
men kansalainen, joka on täyttä-
nyt 15 vuotta ja hyväksyy liikkeen
periaatteet sekä tavoitteet. Osuusliike Hämeen tarkoitus ei
ole tuottaa voittoa kenellekään yk-
sityiselle henkilölle, vaan etuja
kaikille jäsenilleen. Tärkeimmät
jäseneksi liittymisen syyt ovat

osuusliikkeen tarjoamat jäsenedut
ja mahdollisuus olla mukana
omistamassa ja hallitsemassa yri-
tystä, jonka tavoitteena on kulut-
tajan edun ajaminen.
Vuoden aikana liittyi uusia jäse-
niä 563. Jäseniä erosi kuoleman-
tapausten kautta 124 ja lähinnä
paikkakunnalta poismuuton takia
109. Vuoden aikana poistettiin ei-
aktiivisia jäseniä 1512. Liikkeen
jäsenmäärä vuoden päättyessä oli
10.553.

Jäsenten ammattiryhmitys v. 1977

	Jäsenistö 31.12.1977		
Ammattiryhmitys	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Teollisuus- ja kaupunkityöväki	2 446	1 612	4 058
Maanviljelijät ja heihin verrattavat	633	344	977
Maatalous- ja metsätyöntekijät	240	120	360
Teknisten ja vapaiden ammattien har- joittajat sekä virkamiehet	548	496	1 044
Myyntitehtäviä ja palveluksia suoritta- vat henkilöt	393	1 166	1 559
Varasto- ja kuljetustyöntekijät	504	231	735
Toimisto- ja huolintatyöntekijät	60	456	516
Ilman ammattia olevat tai ammatti tuntematon	341	887	1 228
Ryhmäjäsenet			76
Jäsenistö yhteensä	5 165	5 312	10 553

Osuusmaksun suuruus 60,— mk

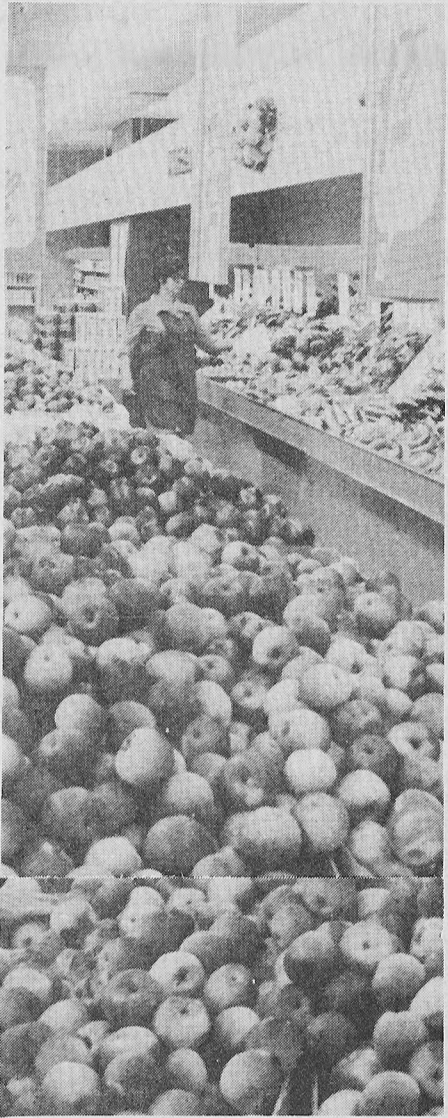
HENKILÖSTÖ

Kertomusvuoden päättyessä
työskenteli liikkeessä 357 naista
ja 128 miestä, yhteensä 485 työn-
tekijää. Osuusliikkeen henkilö-
kunta osallistui omaan sekä E-
liikkeen koulutuskeskuksen, E-
Instituutin, koulutukseen aktiivi-
sesti. Samoin Hämeenlinnan
Ammatillisen Kurssikeskuksen ja
Hämeenlinnan Kauppaoppilaitok-
sen järjestämille kursseille otti
liikkeen henkilökunta osaa.

Ammatillisen kurssikeskuksen
kanssa järjestettiin liikkeen ravin-
tolahenkilökunnalle täydennys-
koulutusta. Kauppaoppilaitoksen
kanssa järjestettiin kielikursseja,
jotka käsittelivät kaupallista sa-
nastoa. AET-koulutus, joka tähtää
ammattillisen E-tutkinnon suori-
tamiseen, on lisääntynyt henkilö-
kunnan keskuudessa. AET-koulu-
tukseen osallistui vuoden aikana
43 henkilöä. E-Instituutin järjes-
tämille kursseille, neuvottelupäiville
ja seminaareille osallistui 85 toi-
mihenkilöä. E-kirjeopistossa opis-
keli 120 toimihenkilöä. Oppisopi-
muskoulutuksessa oli 4 nuorta
toimihenkilöä.

Henkilöstö 31.12.1977

	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Konttorihenkilöstö			
— hallintosektori (esim. olen konttorissa)	9	24	33
— muut sektorit (toimipaikoissa)	1	8	9
Myyntihenkilöstö yhteensä	58	173	231
Kuljetustyöntekijät	12		12
Varastotyöntekijät	15		15
Ravintemusliikkeiden henkilöstö	12	108	120
Tuotantolaitosten henkilöstö	3	24	27
Muut			
— lihanhankinta- ja ostoasiamiehet ..	5		5
— mainoshenkilöstö	5	3	8
— talonmiehet	1	2	3
— siivoojat		10	10
— soittajat	1	2	3
— korjaus ja huolto	4	4	4
— ompelimo ja TT-hinnoitus	1		5
		33	
		9	
Koko henkilöstö 31.12.1977	127	358	485

Kaupan ala on hyvin työvoimavaltaista.
Tavaroiden esille asettelu tapahtuu käsin.
Ammattitaito kasvaa kokemuksen ja kou-
lutuksen myötä. Osuusliike Häme on
kiinnittänyt erityistä huomiota henkilö-
kuntansa kouluttamiseen.

TOIMIPAIKAT

Osuusliike Hämeen liiketoiminta on hyvin moniulotteista. Liike toimii monella sektorilla. On elintarvikekauppaa, erikoistavara-kauppaa, maatalouskauppaa, huonekalukauppaa, rautakauppaa, autokauppaa, ravintolatoimintaa, hotellitoimintaa, leipomotoimin-

taa, säästökassatoimintaa, huoltamotoimintaa ja jopa matkapalvelutoimintaa. Nämä kaikki toiminnat yhdistettynä tekee Osuusliike Hämeestä talousalueensa ja koko Kanta-Hämeen suurimman kaupallisen yrityksen.

	lukumäärä 1.1.1977	avattu	lopetettu	lukumäärä 31.12.1977
tavaratalot	1		—	1
Hallit	4	1 (x)	—	5
sekatavaramyymälät ...	25	—	3	22
pikamyymälät	6		1 (x)	5
myymäläautot	4	—	—	4
rauta ja rak.tarv. myymälät	1	—	—	1
automyymälät	2	—	—	2
varaosamyymälät		1	—	1
autokorjaamot	1	—	—	1
kalustemyymälät	1	—	—	1
ravintsemusliikkeet	13	1	—	14
Hotellit	1	—	—	1
tuotantolaitokset	1	—	—	1
maatalousosastot	2	—	1	1
lihaosasto	1	—	—	1
	63	3	5	61

(x) Ojoisten pikamyymälä muutettiin vuoden aikana E-Halliksi

TAVARATALO CENTRUM

avattiin huhtikuun ensimmäisenä päivänä 1969, joten tavaratalo toimii yhdeksättä vuottaan. Tavaratalo Centrum on ainoa tavaratalo Hämeenlinnassa, jonka omistaa paikallinen yritys. Centrumissa toimi kertomusvuonna kahdeksan osastoa, jotka olivat: Elintarvikeosasto, kangasosasto, taloustavaraosasto, kemikaaliosasto, urheilu- ja vapaa-ajanosasto, miesten pukineosasto, naisten- ja lasten pukineosasto, sekä kenkäosasto.

Tavaratalo Centrum on paikkakunnan ainoa tavaratalo, jonka paikallinen yrittäjä omistaa.

HALLIMYYMÄLÄT

Suuria E-Hallimyymälöitä on viisi kappaletta. Suurin Halli, E-Alennushalli, sijaitsee Hämeenlinnassa Hämeentiellä. Muut sijaitsevat Tervakoskella, Turengissa, Lammilla ja Ojoisilla, joka muuttui pikamyymälästä E-Halliksi kertomusvuoden aikana. Hallilla on yhteinen markkinointiohjelma, joka antaa mahdollisuuden yhteisilmoitteluun. Yhteisilmoittelusta, korkeasta itsepalveluasteesta ja suurten myyntien ansiosta ne pystyvät tarjoamaan asiakkailleen normaalia edullisempia hintoja.

E-PISTEET

ovat lähipalvelumyymälöitä, joiden toiminta perustuu itsepalveluun.

Tärkeimpien elintarvikkeiden hintoja on alennettu pysyvästi. Näin itsepalvelusta tuleva hyöty annetaan heti asiakkaalle. E-Pisteitä on Osuusliike Hämeellä tilikauden päättyessä yksitoista.

MYYMÄLÄAUTOT

ovat välttämättömiä maaseudulla, jossa kiinteää myymälää ei ole lähellä. Osuusliike Hämeellä on 4 myymäläautoa. Kaksi autoa toimi Hämeenlinnasta käsin, yksi Turengista ja yksi Lammilta.

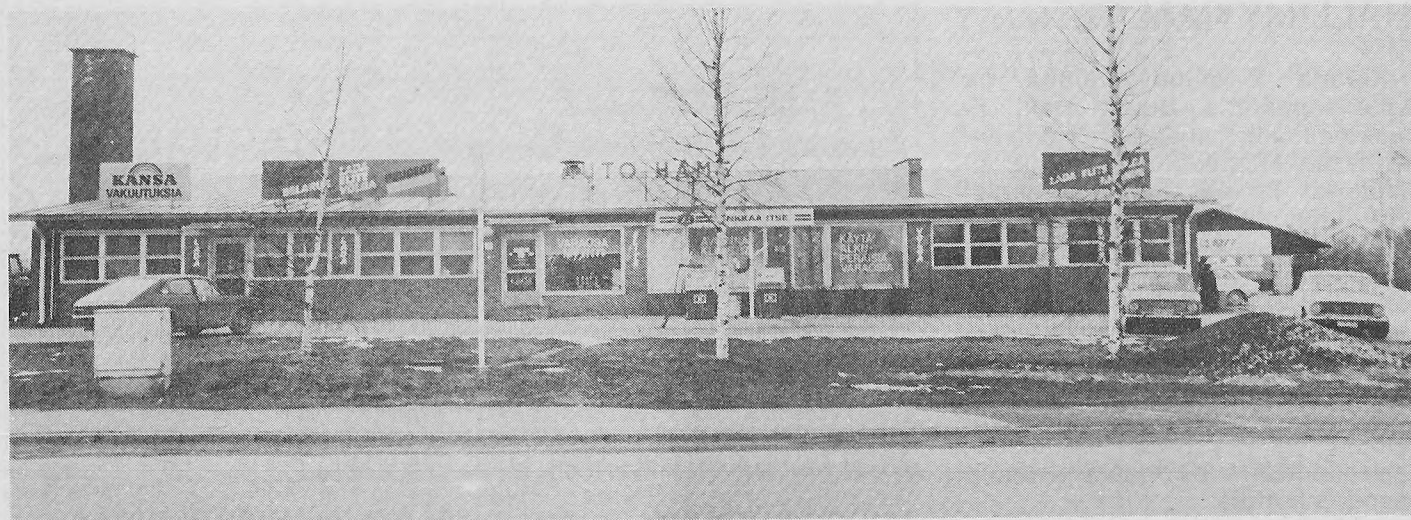

MUITA LÄHIPALVELU- MYYMÄLÖITÄ RAVINTOLA- JA MAJOITUSTOIMINTA

oli osuusliikkeellä 17 kappaletta. Lähipalvelumyymälän valttina on sen läheisyys. Ostosmatkat eivät ole pitkiä ja ne voidaan tehdä nopeasti ja vaivattomasti. Säästönä ovat aika sekä matkakustannukset.

on kehittynyt myönteisesti. Suurimpia ravintoloitamme on Hämeenlinnassa toimiva ravintola Härkätie sekä Tavastia ravintolat. Anniskeluravintoloita vuoden päättyessä oli 9, kahvila-ruokaravintoloita 6 ja 1 Hotelli-Cumulus.

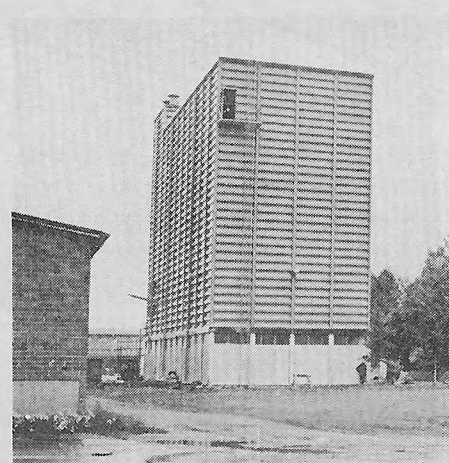
AUTO-HÄME

välittää neuvostoliittolaisia autoja, traktoreita ja muita autoalan tuotteita. Päämerkkinä on LADA-henkilöautot, jotka ovatkin saavuttaneet suuren suosion autoilijoiden keskuudessa edullisuutensa ja hyvien ominaisuuksiensa ansiosta. Automyymälöitä on sekä Hämeenlinnassa että Valkeakoskella. Lisäksi Hämeenlinnassa toimii monipuolinen huoltamokorjaamo ja varaosamyymälä.

MAATALOUSOSASTO

hankkii alueen viljelijöiltä vilja- ja muita maataloustuotteita edelleen kulutukseen. Samalla maatalousosasto välittää viljelijäasiakkaille lannoitteita, rehuja ja maatalouteen tarvittavia koneita. Kertomusvuoden satokauden alkuun

valmistui Hämeenlinnan Kantolanniemelle uusi ajanmukainen viljavarasto, jolla parannettiin viljelijäasiakkaiden palvelukykyä merkittävästi. Uuden viljavaraston valmistuttua lopetettiin Turengissa toiminut viljavarasto.

LEIPOMO

edustaa liikkeen tuotannollista toimintaa. Leipomotoiminta on hyvin työvoimavaltainen ala. Leipomossa työskenteli kertomusvuoden päättyessä 27 henkilöä.

Leipomon toiminnalla on pitkät perinteet, aloittihan se toimintansa samana vuonna kuin Osuusliike Hämekin, eli vuonna 1927. Viidenkymmenen vuoden aikana on leipomo toiminut kolmessa eri paikassa. Nykyisin se toimii Hämeenlinnassa Hämeentiellä, jonne siirtyminen tapahtui vuonna 1942 uuden keskusvarastorakennuksen valmistuksen myötä. Osuusliike Hämeen leipomotuotteet tunnustetaan korkealuokkaiseksi ja maukkaiksi. Vuoden 1977 leipomon myynti oli 4.782.734 markkaa.

LIHAOSASTO

ostaa liikkeen toimialueelta karjankasvattajilta teuraskarjan, teurastuttaa sen Hämeenlinnan Teurastamossa, jonka osakkaana Osuusliike Häme on. Tämän jälkeen lihaosasto toimittaa lihan liikkeen myymälöihin ja mm. OTK:n lihanjalostustehtaille edelleen jalostettavaksi. Lihaosaston, samoin maatalousosaston, tehtävänä on toimittaa maataloustuotteet suoraan tuottajilta kuluttajille. Näin turhat välikädet jäävät pois ja hyöty on molemminpuolinen.

RAUTAKAUPPA

siirtyi Hämeenlinnassa OTK:n omistaman Renlund Oy:n hoitoon vuonna 1975. Turengissa toimii Osuusliike Hämeen rautamyymälä. Turengin rautamyymälä tunnetaan monipuolisena rauta-alan liikkeenä.

HUONEKALUKAUPPAA

harjoitetaan Hämeenlinnassa hyvällä menestyksellä. Aivan Hämeenlinnan torin laidassa osuusliikkeen konttorin alakerrassa toimiva E-Kaluste on saanut huonekaluja tarvitsevien kuluttajien suuren suosion.

MUUTA E-LIIKKEEN TOIMINTAA

Hämeenlinnaan on keskittynyt merkittävä osa OTK:n teollisuutta.

Liha-alan paras asiantuntija on lihamestari. Osuusliike Hämeellä on kahdeksan E-lihamestaria. Lihamestarikoulutus kestää puolitoista vuotta, jona aikana saadaan tiedot ja taidot niin lihan kuin muidenkin tuoretavaroiden käsittelyssä ja hoidossa. Kuvassa liikkeen kaksi naislihamestaria.

OTK:n teollisuusalueella Kantolanniemellä toimivat OTK:n keksitehdas, OTK:n mylly, OTK:n reuhetehdas, OTK:n jakelukeskus ja OTK:n sisaryhtiö Sotka Oy. Hauholla on Sotkan metallitehdas. Muita E-yksiköitä ovat Osuuspuu,

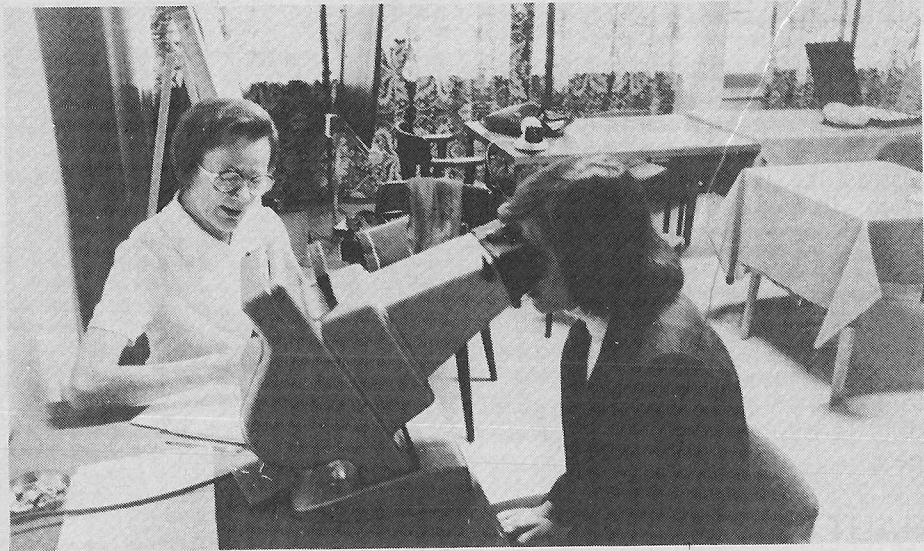
Kansa-yhtiöiden Hämeenlinnan toimisto, Renlundin rautakauppa-halli, Matkatoimisto Matkareenkaan asioimisto, E-Öljyt (huoltamoita) sekä konttorikoneiden erikoisliike Konttoritaito Oy.

TERVEYSASEMAN
TOIMINTA

1.1.1977 liike teki sopimuksen Hämeenlinnan Seudun Kansanterveys­työn Kuntainliiton kanssa työterveystoiminnasta. Vuoden aikana tehtiin myös samanlainen sopimus Janakkalan terveyslautakunnan kanssa. Näitten sopimusten ansiosta työterveyshuolto saatiin osittain järjestykseen.

Vuoden aikana käytettiin näitä terveyspalveluja seuraavasti:

Turkimus- ja hoitokäyntejä
perustutkimuksia
muuta käyntejä
tutkimus- ja hoitotoimenpiteitä

Terveys on ihmiselle tärkeä asia. Vuoden aikana liike solmi Hämeenlinnassa ja Janakkalassa sopimuksen terveydenhoitopalvelujen keskittämisestä. Henkilökunnalle suoritettiin erilaisia terveystutkimuksia. Kuvassa suoritetaan silmätutkimusta.

Hallien ja elintarvikemyymälöiden myyntiryhmitys 1977

Vuosi­myynti 1 000 mk		Myyntipaikkojen lukumäärä		Vuosi­myynti	
		31.12.77	Osuus %	mk v. 1977	Osuus %
alle 200	tuh. mk	—	—	277 591	0,4
200— 400	"	3	8,1	1 330 405	2,2
400— 800	"	16	43,3	10 204 504	16,5
800—1 200	"	7	18,9	6 879 152	11,1
1 200—1 800	"	5	13,5	7 503 204	12,1
1 800—2 400	"	1	2,7	2 272 459	3,7
2 400—3 000	"	—	—	—	—
3 000—5 000	"	—	—	—	—
yli 5 000	"	5	13,5	33 342 092	54,0
Yhteensä		37	100,0	61 809 407	100,0

ANSIOMERKIT

E-ANSIOMITALI myönnetään 40 vuoden yhtämittaisesta toiminnasta E-liikkeen luottamustoimisesta tai palveluksesta E-liikkeessä. Juhlavuotena tämän ansiomitalin sai luottamushenkilöistä Aleksi Tupala. Henkilökunnasta A-Ansiomitalin saivat Jenny Kallio, Vieno Salmio ja Elli Jouppila.

E-KULTAMERKKI myönnetään vastaavasti 25 vuoden yhtäjaksoisesta luottamustoiminnasta tai

palveluksesta E-liikkeessä. Kultamerkin luottamushenkilöistä saivat Aarne Koskinen ja Altti Ilmarinen. Henkilökunnasta E-Kultamerkin saivat Eeva Lampinen, Keijo Virolainen, Eino Rantanen, Alma Lahtinen ja Arvo Arenius.

E-ANSIOMERKKI myönnetään taas 15 vuoden yhtäjaksoisesta luottamustoiminnasta E-liikkeessä. E-Ansiomerkin luottamushenkilöistä saivat juhluvuonna Helvi Ilo ja Väinö Kiuru.

Pitkään työskennelleille henkilökunnalle ja hallintokuntien jäsenille myönnetään ansiomerkkejä. Kuvassa hallintokuntien jäseniä ansiomerkkien luovutustilaisuudessa vasemmalla Aleksi Tupala, Altti Ilmarinen, Aarne Koskinen, Helvi Ilo ja Väinö Kiuru.

SÄÄSTÖKASSA

SÄÄSTÖKASSA
KÄTEVÄ RAHALAITOS

Osuusliike Häme harjoittaa kaupallisen toiminnan lisäksi myös säästökassatoimintaa. E-säästökassa on yksi osa liikkeen palvelua. Jokainen E-myymäla on myös E-säästökassatoimipaikka. Samalla kun asioi myymälässä voi hoitaa myös raha-asiansa. Säästökassa maksaa suurimman sallitun koron tallettajiensa säästömarkkoille. Säästökassasta voi nostaa ja sinne tallettaa rahaa aina myymälöiden aukioloaikoina, siis myös lauantaisin. Säästökassan talletuskanta oli kertomusvuoden päättyessä 14.508.081 markkaa. Vuoden aikana talletukset lisääntyivät 694.287 markkaa, eli 4,8 %.

Talletustilejä vuoden päättyessä oli 9487.

VERTAILEVA TASE

	1977		1976	
Vastaavaa				
Rahoitusomaisuus				
Rahat ja pankkisaamiset	2.231.193,89		1.955.454,54	
Myyntisaamiset	6.926.781,15		5.562.574,77	
Lainasaamiset	84.500,—			
Siirtosaamiset	211.946,92		174.342,80	
Muut rahoitusvarat	349.000,—	9.803.421,96	382.000,—	8.074.372,11
Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet	78.046,48		129.344,26	
Tavarat	11.365.167,61	11.443.214,09	8.598.386,52	8.727.730,78
Käyttöomaisuus ja muut pitkävaikutteiset menot				
Maa- ja vesialueet	390.859,84		316.984,49	
Rakennukset ja rakennelmat....	10.098.431,39		9.781.636,19	
Koneet ja kalusto	6.031.527,22		6.409.965,85	
Muut aineelliset hyödykkeet....	13.304,—		13.304,—	
Osakkeet ja osuudet	3.513.917,84		3.635.417,84	
Aineettomat oikeudet	141.008,90		141.558,90	
Muut pitkävaikutteiset menot...	72.962,46	20.262.011,65	59.108,72	20.357.975,99
		<u>41.508.647,70</u>		<u>37.160.078,88</u>

Vastattavaa

	1977		1976	
Vieras pääoma				
Lyhytaikainen				
Ostovelat	8.182.935,82		5.731.152,12	
Ennakkomaksut	38.952,50		1.678,—	
Siirtovelat	2.563.727,63		2.144.698,21	
Rahoitusvekselit	1.400.000,—		2.440.000,—	
Muut lyhytaikaiset velat	769.553,74	12.955.169,69	1.086.810,91	11.404.339,24
Pitkäaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	7.050.388,27		5.612.703,—	
Eläkelainat	4.812.431,54		4.017.775,85	
Muut pitkäaikaiset velat	764.455,66	12.627.275,47	917.346,79	10.547.825,64
Jäsenten pääoma				
Säästökassatalletukset	14.508.081,56		13.813.793,82	
Jäsentenrahasto	147.333,40	14.655.414,96	142.238,81	13.956.032,63
Oma pääoma				
Osuuspääoma	467.391,09		448.588,94	
Vararahasto	593.395,01		593.299,60	
Muu oma pääoma	209.897,42		209.897,42	
Tilikauden ylijäämä	+ 104,06	1.270.787,58	95,41	1.251.881,37
		<u>41.508.647,70</u>		<u>37.160.078,88</u>

VERTAILEVA TULOSLASKELMA

	1977	1976
Myyntitulot	128.756.479,94	121.826.411,61
Myyntiin oikaisuerät		
Alennukset	8.300,23	19.269,54
Luottotappiot	90.456,31	25.039,16
Välilliset verot	12.121.061,14	9.178.383,39
Muut oikaisuerät +	+ 202.710,58 — 12.017.107,10	+ 200.884,49 — 9.021.807,60
Liikevaihto	116.739.372,84	112.804.604,01
Muuttuvat kulut:		
Tavarat	93.623.611,—	89.030.682,43
Palkat	857.871,01	731.183,66
Muut muuttuvat kulut	350.769,—	270.029,78
Varastojen muutos —	— 2.715.483,31 — 92.116.767,70	— 1.215.161,44 — 88.816.734,43
Myyntikate	24.622.605,14	23.987.869,58
Kiinteät kulut:		
Palkat	12.324.420,95	12.405.899,51
Vuokrat	1.588.650,06	1.200.532,88
Vuokratuotot	— 234.234,45	— 216.693,35
Muut kiinteät kulut:		
Toimipaikkojen kulut	1.870.302,01	1.833.062,90
Sosiaalikulut	2.801.870,17	2.760.646,13
Myyntinedistämiskulut	1.318.372,19	1.356.403,81
Kuljetuskulut	724.617,01	690.994,67
Kiinteistökulut	1.210.198,08	910.807,65
Käyttö- ja ylläpitokulut	257.401,70	187.565,60
Hallintokulut	408.631,12	479.983,01
Muut	398.022,10 — 22.668.250,94	341.545,41 — 21.950.748,22
Käyttökate	1.954.354,20	2.037.121,36
Muut tuotot ja kulut:		
Korkotuotot	605.696,86	675.351,35
Osinkotuotot	3.663,40	1.876,90
Muut tuotot	427.276,60 + 1.036.636,86	152.866,76 + 830.095,01
	2.990.991,06	2.867.216,37
Luottotappiovarauksen vähennys ..		+ 7.453,24
Korkokulut	— 2.545.624,68	— 2.610.175,59
Välittömät verot	— 445.262,32	— 264.398,61
Ylijäämä	104,06	95,41

Liitetiedot tuloslaskelmaan ja taseeseen 1977

1 Oman pääoman muutokset			
Osuuspääoma 01.01.1977	448.588,94		
Lisäykset tilikauden aikana	30.282,77		
Vähennykset tilikauden aikana	11.480,62	467.391,09	
Vararahasto 01.01.1977	593.299,60		
Siirretty ed. tilikauden ylijäämästä	95,41	593.395,01	
Muu oma pääoma			
Muut rahastot 01.01.1977	209.992,83		
Edellisen tilikauden ylijäämä	95,41		
Käyttö:			
Vararahastoon	95,41	— 95,41	209.897,42
Tilikauden ylijäämä		+ 104,06	1.270.787,58
2 Eläkesitoumuksista johtuvat vastuut			330.113,10
3 Annetut pantit, osakekirjoja lainojen vakuutena .		2.425.512,68	
Velan vakuudeksi annetut kiinnitykset			
omista lainoista		6.869.000,—	
Velan vakuudeksi annetut kiinnitykset			
tytäryhtiöiden lainoista		—,—	
Takaukset		12.000,—	
Vekselivastuut		88.979,90	
Takuuvastuut		—,—	
Osamaksukaupan vastuut		1.680,12	
OTK:lle luovutettu jäsentenrahasto-			
talletustodisteita		722.000,—	
Muut vastuut		—,—	10.119.172,70
4 Maksamaton osuuspääoma			165.788,91
5 Vuosilomapalkat 01.04.—31.12.1977		867.157,—	
Tilikaudelle on vuosilomapalkkoja jaksoitettu ...		—,—	867.157,—

Hämeenlinnassa maaliskuun 22 päivänä 1978

OSUUSLIIKE HÄME

Johtokunta

Johtokunnan esitys ylijäämän käyttämisestä

Johtokunta ehdottaa, että nettoylijäämä 104,06 markkaa siirrettäisiin sääntöjen 12 §:n mukaan kokonaisuudessaan vararahastoon.

Tilintarkastuskertomus

OSUUSLIIKE HÄMEEN edustajiston varsinaisessa syyskokouksessaan marraskuun 23. päivänä 1976 valitsemina tilintarkastajina, joista Teuvo Immonen ja Matti Saimanen ovat Kulutusosuuskuntien Keskusliitto (KK) r.y:n määräämiä, olemme tänään suorittaneet loppuun osuuskunnan hallinnon ja tilien tarkastuksen tilivuodelta 1977.

Hallintoneuvoston valitsevat henkilöt ovat sääntöjen mukaisesti jatkuvasti tarkkailleet rahavaroja ja tilejä, mistä laaditut pöytäkirjat olemme lukeneet. Säästökassan on tarkastanut valtiovarainministeriölle annetun sitoumuksen mukaisesti Keskusosuusliike OTK:n valtuuttama henkilö. Kulutusosuuskuntien Keskusliitto (KK) r.y:n tilintarkastusosaston toimesta on suoritettu jatkuvaa tarkastusta sekä suunnitelmien ja tulosten seurantaa. Osatilintarkastus on suoritettu 23.—24.11.1977. Näiden tarkastusten perusteella toteamme, että

tilinavaus perustuu edellisen vuoden vahvistettuun tilinpäätökseen tilimerkinnät ovat hyväksyttävien tositteiden mukaiset

kirjanpito on huolellisesti hoidettu ja laskenta-toimi järjestetty niin, että eri yksiköiden toimintaa voidaan sen avulla seurata sisäinen tarkkailu perustuu työnjakoon ja tositteiden hyväksymisjärjestelmään.

Nyt olemme perehtyneet osuuskunnan tilinpäätökseen ja sen perusteisiin, olemme lukeneet hallintokuntien pöytäkirjat ja johtokunnan toimintakertomuksen sekä tutustuneet muihin osuuskunnan toimintaa ja tilaa valaiseviin asiakirjoihin. Osuuskunnan johdolta olemme lisäksi saaneet tarpeellisia selvityksiä. Edellä esitetyn perusteella toteamme, että

tilinpäätös, joka osoittaa 104,06 markan ylijäämää, perustuu kirjanpitoon ja on laadittu hyvän kirjanpitotavan mukaisesti vaihto-omaisuuden hankintamenoon perustuva arvostus on suoritettu käyvän arvon mukaisesti käyttöomaisuudesta ei ole tehty poistoja omaisuus on vakuutettu turvaaviin arvoihin arvopapereita on kirjanpidon osoittama määrä osuuskunnan hallinnossa ja hoidossa on noudatettu osuuskunnan sääntöjä ja hyväksyttäviä menettelytapoja.

Tilinpäätös ja johtokunnan toimintakertomus antavat asialliset tiedot osuuskunnan taloudesta ja hallinnosta sekä tilikauden tuloksesta, mihin sisältyy käyttöomaisuuden myynnistä saatuja tuottoja 325 665,92 markkaa.

Esitämme tarkastuksemme tuloksena osuuskunnan edustajistolle tilinpäätöksen vahvistamista ja vastuuvapauden myöntämistä vastuuvollisille tilivuodelta 1977. Puollamme johtokunnan ehdotusta ylijäämän käyttämiseksi, mikä sisältää säädetyn siirron vararahastoon.

Hämeenlinnassa maaliskuun 31. päivänä 1978

Teuvo Immonen

Matti Saimanen HTM

Eino Aaltonen

Kauko Tarpeenniemi

Marja-Leena Nykänen

Avaa kätevä taloustili E-säästökassaan

SÄÄSTÖKASSA

kuluttajain oma

E HÄME